

Kopējās zivsaimniecības politikas reforma.

Zalā grāmata

1. Strukturālie trūkumi

1.1. Pārāk lielā flotes kapacitāte.

1.1.1. Vai zvejas jauda būtu jāierobežo ar tiesību aktiem? Ja jā, tad kādā veidā?

Latvija uzskata, ka būtu saglabājams līdzšinējais regulējums zvejas flotes kapacitātes pārvaldībai, nosakot katrai dalībvalstij izmantošanai pieejamos kapacitātes „griestus”, bet jaudas un tonnāžas sadalījumu, kā arī noteikumus kuģu iekļaušanai un izslēgšanai no kuģu sarakstiem (*entry/ exit schemes*) atstāt nacionālajā atbildībā. Tajā pašā laikā būtu jāpilnveido zvejas kuģu dalījums segmentos un to kapacitātes līdzvērtīga uzskaitē, īpaši maza apjoma piekrastes zvejas flotei, kas daudzās Eiropas Savienības dalībvalstīs vēl netiek pienācīgi pārvaldīta.

Latvija norāda, ka, mēģinot ieviest stingrākus ierobežojumus zvejas kapacitātes pārvaldībā, nevar atstāt otrā plānā no zvejniecības atkarīgo reģionu dzīvotspējas nodrošinājumu, kas lielā mērā ir saistīta tieši ar izmantojamās flotes modernizēšanas iespējām un darbības rentabilitātes uzlabošanu.

1.1.2. Vai fonds vienreizējam atbalstam kuģu sadalīšanai būtu atbilstošs risinājums?

Latvija uzskata, ka sniedzamajam atbalstam kuģu sadalīšanai ir jābūt tik ilgam, lai ar to nodrošinātu dalībvalstu zvejas kuģu kapacitātes sabalansēšanas plānu pilnvērtīgu realizāciju. Kad plānā paredzētie mērķi tiek sasniegti, atbalstu vairs nebūtu lietderīgi saglabāt un turpināt. Atbalsts atkal būtu atjaunojams, ja kādam no zivju krājumiem vai zvejas flotes segmentiem tiek konstatētas problēmas, tomēr arī tad tas būtu paredzams kā īstermiņa, ne pastāvīgs pasākums – tas nozīmē līdz konkrēta mērķa sasniegšanai.

Vienlaikus Latvija uzskata, ka Komisijas secinājums, ka „*pastāvīgs atbalsts kuģu nodošanai sadalīšanai faktiski nesamazina jaudu*” nav viennozīmīgs, it īpaši attiecībā uz Latviju, kurā ir notikusi ievērojama zvejas flotes kapacitātes samazināšana, kopš tās iestāšanās Eiropas Savienībā.

1.1.3. Vai nododamas (individuālās un kolektīvās) tiesības varētu vairāk izmantot, lai atbalstītu jaudas samazināšanu flotēs? Ja jā, tad kā būtu veicama šāda pāreja? Kādas drošības klauzulas būtu jāievieš šādas sistēmas īstenošanas gadījumā? Vai tādu pašu ietekmi būtu iespējams sasniegt arī ar citiem pasākumiem?

Latvija jau ir ieviesusi sistēmu, ka zvejas limitu (kvotu), bet nevis zvejas tiesības, kuras saskaņā ar Latvijas pamatlikumiem pieder valstij, zvejnieks var nodot citam zvejniekam. Vienlaikus nav pieļaujama limita nodošana ārpus zvejniecības komercdarbības iesaistītām personām. Diemžēl šī prakse ir nesena, tādēļ par rezultātiem runāt ir pārāgri. Paredzams, ka tā varētu stabilizēt zvejas iespēju sadalījumu un limitu pārvietošanos atbilstoši individuālo zvejnieku zvejas kapacitātei. Attiecībā uz šādu praksi Kopienas līmenī Latvija saskata draudus relatīvās stabilitātes principa atbilstoši piemērošanai un attiecīgi- arī draudus piekrastes zvejniecībām, tādēļ ar šādu pasākumu ieviešanu visas Kopienas līmenī šobrīd ir nosakņota skeptiski. Latvija uzskata, ka tas varētu novest pie nepieciešamības pārveidot visus svarīgākos nacionāla līmeņa tiesību aktus, kas būtu sarežģīts process, jo zvejniecības pārvaldība dažādās dalībvalstīs tiek organizēta atšķirīgi. Tāpēc Kopienas līmeņa regulācija

daudzos gadījumos nonāktu pretrunā ar dalībvalstīs jau eksistējošo zvejniecības pārvaldības sistēmu.

Latvija papildus norāda, ka tai nav pieņemams termina „zvejas tiesību nodošana” lietojums, jo tas ir pretrunā ar to, ka zvejas tiesības saskaņā ar Latvijas likumdošanu ir visas sabiedrības, tātad- valsts īpašums. Tā vietā Latvija ierosina turpmāk izmantot terminu „zvejas iespēju nodošana” vai „nozvejas kvotu nodošana”, kas daudzos gadījumos tā arī tiek lietots no dalībvalstu un Komisijas puses.

1.1.4. Vai šī izvēle būtu pilnībā jāatstāj dalībvalstu ziņā, vai arī ir vajadzīgi kopīgi jūras reģionu vai ES mēroga standarti?

Latvija uzskata, ka zvejas tiesību izmantošanas kārtība ir katras dalībvalsts kompetence, jo zvejas darbību organizēšana starp dalībvalstīm ir atšķirīga un tas, kā katra valsts nodrošina tai pieejamās zvejas kapacitātes izmantošanu, ja tā nepārsniedz iedalītos līmeņus, ir to individuāls risinājums atbilstoši tradīcijām, pārvaldības un administrēšanas sistēmām. Šādas prakses mainīšana var radīt draudus ne vien flotes un pieejamo resursu pārvaldībai nacionālā līmenī, bet radīt arī neparedzētas vides un ekonomiskas iedarbības sekas, kas šībrīža Latvijas finansiālajā situācijā nebūtu pieļaujamas. Latvija atbalsta lēmumu reģionalizāciju kā laba pārvaldības elementa izmantošanu, tomēr arī šajā ziņā lēmumu pieņemšanā ir jābūt uzmanīgiem, īpaši runājot par sarežģītām tehniskām zveju regulējošām detaļām un dalībvalstīs izveidojušos zvejas struktūru un prakses ievērošanu.

1.2. Politisko mērķu precizēšana

1.2.1. Kā mērķus, kas attiecas uz ekoloģisko, ekonomisko un sociālo ilgtspējību, būtu iespējams nodefinēt skaidri, pa prioritātēm un tā, lai tie sasniegtu norādes īstermiņā un nodrošinātu zvejniecību ilgtspējību un rentabilitāti ilgtermiņā?

Latvija uzskata, ka šī ir būtiska problēma jebkuras tautsaimniecības nozares kontekstā, jo ļoti bieži ekonomiskie un ekoloģiskie aspekti konfliktē savā starpā. Piemēram, pārzvejas, kas ir antropogēna darbība, rezultātā tiek apdraudēta kādas zivju sugas pastāvēšana, tādēļ tai tiek noteikts liegums, kas savukārt ir papildus ierobežojums zvejniecībai. Latvija piekrīt, ka Kopienā, tai skaitā, Zivsaimniecības un jūrlietu ģenerāldirektorātā, tiesību aktu izstrādes jomā nepastāv skaidri noteiktas prioritātes, kas dotu iespēju secināt, kas ir būtiskākais un kādi ir galvenie kritēriji tiesību aktu ietekmes izvērtēšanā- sociālie, ekonomiskie vai vides rādītāji. Latvija uzskata, ka sociālie aspekti ir jāvērtē kā ļoti svarīgi, tāpēc tiem nozares attīstības kontekstā ir jābūt primāriem jebkuru tiesību aktu ietekmes izvērtējumā. Latvija atzīst, ka zivju resursu ilgtspējība ir viens no zvejniecības dzīvotspējas priekšnoteikumiem, tomēr tādai ierobežojošai vai aizliedzošai darbībai, kas rada plašas negatīvas sociāli ekonomiskās sekas, būtu jāparedz arī kompensējoši pasākumi, kas nodrošinātu vai tiktu saglabāts adekvāts ieņēmumu līmenis no zvejniecības atkarīgajos reģionos.

1.2.2. Vai KZP mērķim nākotnē jābūt zivsaimniecības nozares darbavietau saglabāšanai, vai arī alternatīvu darbavietau radīšanai piekrastes kopienās integrētas jūrniecības politikas vai citu ES politiku stratēģiju ietvaros?

Nemot vērā, ka KZP ir vērsta uz zivsaimniecības jomas pārvaldību, Latvija uzskata, ka nākotnē KZP mērķos ir būtiski iestrādāt „sarkanās līnijas”, kuras nedrīkstētu pārkāpt, lai nodrošinātu nozares saglabāšanu un tā pakāpeniski neizzustu. Šīs līnijas kalpotu gan kā darba vietu, t.i., iztikas avota- aizsargātājas noteiktos reģionos, gan arī

nozāres kā tradīcijām bagāta nodarbošanās veida saglabātājas. Pēdējais aspekts īpaši jāatzīmē attiecībā uz maza apjoma piekrastes zvejniecībām.

Paralēli šīm aktivitātēm piekrastes reģionu dzīvotspējas nodrošināšanai ir būtiski arī citu Eiropas Savienības stratēģiju un finanšu instrumentu ietvaros sniegtajam atbalstam papildus un alternatīvu nodarbošanās veidu attīstīšanai, kas kompensētu zvejas iespēju samazināšanos, kā arī to ietekmi, ko izraisa ražošanas koncentrācija mazāka zvejnieku skaita rokās sakarā ar flotes kapacitātes samazināšanu, nozvejas kvotu savstarpēju nodošanu u.c..

1.2.3. Kā definēt īstenošanai noteiktos rādītājus un mērķus, pēc kā varētu pienācīgi vadīties lēmumu pieņemšanā un atbildības noteikšanā? Kā noteikt termiņus mērķu noteikšanai?

Latvija uzskata, ka ir nepieciešams maksimāli izmantot tādus rādītājus, kas ir izmērāmi, līdz ar to nodrošinot objektīvāku lēmumu pieņemšanas procesu. Tāpat lēmumu potenciālās ietekmes izvērtējumā nepieciešams pastiprināt līdzsvaru starp ieguldītajiem resursiem un ieguvumiem. Īpaši svarīga šāda rīcība ir mazām valstīm, kurām dažādu jaunizveidotu sistēmu ieviešana atmaksājas ilgākā laika periodā, kā tas varētu būt, piemēram, ar elektroniskās ziņošanas pasākuma ieviešanu un citiem ar kontroli saistītiem pasākumiem. Šajā gadījumā jaunu sistēmu veidošanas izdevumi ir lielāki par iegūstamo finansiālo efektu, tāpēc šādos gadījumos uzsvars būtu liekams uz minēto sistēmu ieviešanu visas Kopienas līmenī ar atbilstošu Kopienas finansējumu.

Tāpat Latvija ierosina definēt konkrētus kritērijus un robežlielumus, kas tiktu noteikti ietekmes izvērtējumā kā maksimālā negatīvā ietekme/ administratīvais slogs uz sektoru (-iem), pie kura lēmums būtu pārskatāms, modificējams vai izmaināms attiecībā uz ieviešanas termiņiem. Tādējādi tiktu paredzēta lielāka nozares sociālekonomiskā aizsardzība pret dažādiem finansiāli smagiem lēmumiem, kā arī pievērsta lielāka uzmanība dažādu ierobežojumu pamatotībai.

1.3. Lēmumu pieņemšanas orientēšana uz būtiskiem ilgtermiņa mērķiem.

1.3.1. Kā mēs varam precizēt pašreizējo pienākumu sadalījumu starp lēmumu pieņemšanu un īstenošanu, lai veicinātu ilgtermiņa mērķu noteikšanu un to efektīvāku īstenošanu? Kādi uzdevumi būtu deleģējami Komisijai (lai tos veiktu, apspriežoties ar dalībvalstīm), dalībvalstīm un nozarei?

Latvija piekrīt, ka šobrīd lēmumi Padomes līmenī ir pārāk sadrumstaloti un tehniski, turklāt bieži vien orientēti uz īstermiņa risinājumiem. Tādējādi Latvija ierosina lielāku lomu lēmumu pieņemšanas procedūrā nākotnē atvēlēt dalībvalstīm, lai tās attiecīgajos zvejas reģionos pašas varētu savstarpēji koordinēt pieņemamos lēmumus un krājumu izmantošanas pasākumus. Savukārt Padomes līmenī nozares pārvaldībā jāmēģina vairāk izmantot direktīvu un vadlīniju iespējas, nosakot tikai ilgtermiņa mērķus.

Tāpat Latvija vēlētos redzēt lielāku Eiropas Komisijas iesaistīšanos pasākumu realizācijā, piemēram, jaunu sistēmu izstrādes gadījumos ne tikai kā vadlīniju izstrādātāju un pasākumu virsuzraudzītāju, bet arī kā dalībvalstīm kopīgu sistēmu veidotāju un uzturētāju. Tāpat ir nepieciešama attiecīgas atbildības deleģēšana Komisijai jautājumos, kas saistīti ar finansiālās ietekmes mazināšanu vai novēršanu dalībvalstīs un nozarē, pielietojot vai ierosinot atbilstošus finanšu instrumentus konkrētu pasākumu atbalstam.

1.3.2. Vai būtu laba doma paredzēt decentralizētu lēmumu pieņemšanu tehniskos jautājumos? Kā vislabāk organizēt decentralizētu lēmumu

pieņemšanu tehniskos vai ar īstenošanu saistītos jautājumos? Vai būtu iespējams saskaņā ar Kopienas pamata tiesību aktiem deleģēt īstenošanas lēmumu pieņemšanu valsts vai reģionālajām iestādēm? Kādus riskus tas var radīt politikas kontrolei un īstenošanai, un kā tos novērst?

Latvija izsaka atbalstu decentralizācijas un īpaši- reģionālā principa pastiprināšanai tiesību aktu izstrādē un apspriešanā, jo tas diskusiju padarītu viengabalaināku, nevis kā tas notiek šobrīd, apspriežot ikgadējo Kopējās pieļaujamās nozvejas un kvotu regulu, kurai ir pārāk plašs ietvars. Turklāt šāda tipa diskusijās varētu iesaistīties tikai tās valstis, kuru flotes reāli piedalās zvejā attiecīgajā reģionā, kas mazinātu nacionālo ekspertu noslogojumu. Latvija uzskata, ka šādā veidā tiktu vairāk ņemta vērā reģionālā specifika un tajā esošās problēmas.

Latvija atbalsta arī plašāku ar likumdošanas īstenošanu saistīto lēmumu pieņemšanu nacionālajā līmenī, lai dotu iespējas dalībvalstīm pašām izlemt kādiem līdzekļiem tās sasniedz izvirzītos kopīgos mērķus. (Piemēram, izvēloties, vai kontroli nodrošināt, balstoties vairāk uz modernajām tehnoloģijām vai arī uz mazu zvejas segmentu fiziskajām pārbaudēm, kurām šādu tehnoloģiju ieviešana nebūtu finansiāli attaisnojama u. tml.). Latvija uzskata, ka tādējādi tiktu lietderīgāk tērēti pieejamie resursi un realizēta individuāla pieeja zivsaimniecības pārvaldības problēmām, kas starp dalībvalstīm var visai būtiski atšķirties.

Tomēr Latvija atzīst, ka, pielietojot decentralizāciju, pastāv risks, ka izvēloties atšķirīgus līdzekļus, ar kuriem sasniegt mērķus, iegūtie rezultāti dalībvalstīs var nebūt līdzvērtīgi interpretējami. Tādēļ pie jebkura mērķa izvirzīšanas ir jāparedz arī vadlīnijas, kas būtu ievērojamas visām dalībvalstīm.

1.3.3. Kā varētu stiprināt ieinteresēto aprindu konsultatīvo nozīmi saistībā ar lēmumu pieņemšanu? Kā Zvejniecības un akvakultūras padomdevēja komiteja un reģionālās konsultatīvās padomes pielāgotos reģionālai pieejai?

Latvija aicina jau sākotnējā tiesību aktu izstrādes procesā vairāk iesaistīt nozares pārstāvjus un vairāk ieklausīties to izvirzītajās problēmās, lai jautājumos, kur nozare gaida Komisijas rīcību un atbalstu, viņi tiktu sadzirdēti. Kā nozīmīgāko piemēru šajā sakarā Latvija varētu minēt darba grupās jau vairākkārt atzīmēto Latvijas zvejnieku vēlmi izstrādāt daudzgadu nozvejas kvotu piešķiršanas sistēmu Eiropas Kopienas ūdeņos. Latvija kā labu iespēju nozares plašākai iesaistīšanai lēmumu pieņemšanā saskata arī trīspusēju diskusiju organizēšanu ar Komisijas, dalībvalstu un reģionālo padomdevēju padomju pārstāvju līdzdalību, ar ko tiktu stiprināta „tiešā” nozares pārstāvju atbildība par pieņemtajiem lēmumiem un tiesību aktiem, kā arī to attiecīgu izpildi. Šādā veidā nozarei būtu arī labāk pieejama jaunākā informācija par tiesību aktu apspriešanas gaitu un virzību Eiropas Savienības institūcijās.

Attiecībā uz reģionālo konsultatīvo padomju darbību jāatzīmē, ka pēdējās jau ir izveidotas, balstoties uz reģionālo principu (piemēram, BS RAC). Latvija nesaskata problēmas arī Zvejniecības un akvakultūras padomdevēju komitejas darbībā ieviest reģionālo principu, piesaistot jautājumu apspriešanā attiecīgo reģionu ekspertus, vēl atbilstošāk būtu darbību šajā komitejā balstīt uz kompetences un brīvprātības principa- ja ir interese un ekspertīze izskatāmajā jautājumā, tad attiecīgas dalībvalsts vai organizācijas pārstāvētie eksperti piedalās, bet, ja nē- tad nepiedalās.

1.4. Nozares stimulēšana uzņemties lielāku atbildību par KZP īstenošanu

1.4.1. Kā piešķirt nozarei vairāk atbildības tā, lai tā varētu elastīgāk darboties, vienlaikus dodot arī ieguldījumu KZP mērķu īstenošanā?

Latvija uzskata, ka jautājumā minētā KZP attīstību bremsējošā faktora cēlonis slēpjas nozarē iesaistīto neuzticībā ES institūcijām saistībā ar KZP izvirzāmajām prasībām un neizpratni par atsevišķu lēmumu pieņemšanas argumentāciju un nepieciešamības pamatojumu. Kā piemēru var atzīmēt dažādās ziņošanas un dokumentu pildīšanas prasības, kurās ieguldītie līdzekļi bieži vien neatsver noteikumu izpildē un ievērošanā iegūto efektu. Piemēram, elektroniskās ziņošanas un elektroniskās datu apstrādes ieviešana, kas kaut arī ir ērta, tomēr ir dārga un mazām valstīm un nelielām zvejnniecībām var pat izrādīties nerentabla. Tādēļ kā primārais darbs pirms deleģēt nozarei pašai veikt konkrētus pienākumus, ir panākt, lai ES institūcijas, nacionālās administrācijas un nozare būtu vienā pusē un lai nozare neizvērtētu kādu no pārējām abām kā pretinieku vai apgrūtinājumu. Īsāk sakot, ir nepieciešamas sarunas un kopēju mērķu izvirzīšana, pamatojoties uz sadarbības principiem. Turklāt šim procesam ir jābūt pilnībā caurspīdīgam, lai izslēgtu jebkādu lobija iespēju un tajā jāievēro dažādo dalībvalstu nozares struktūras un darbības atšķirības.

Attiecībā uz tiešu nozares līdzdarbošanos pārvaldības procesos kā nozīmīgākais jāizvirza jau minētā daudzgadu nozvejas kvotu sistēmas ieviešana, kas ļautu nozarei pašai ilgākā termiņā plānot pieejamo zvejas iespēju izmantošanu, tirgus organizēšanu un tā intervences pasākumus.

Tāpat pozitīvi ir vērtējamā tādā iniciatīvā kā zvejnieku un dalībvalstu piederīgo iesaistīšana noteikumu ievērošanas uzraudzības procesā (novērošanas ziņojumi aizdomu gadījumā - *sighting reports*), kas paredzēts gan Padomes regulā 1005/2008, gan arī nesen pieņemtajā kontroles regulā. Latvija norāda, ka šāda tipa pasākumi ir būtiski kopīgu mērķu sasniegšanā.

1.4.2. Kā labāk strukturēt zvejas apakšnozari, lai tā varētu uzņemties atbildību par pašpārvaldi? Vai ražotāju organizācijas vajadzētu padarīt par iestādēm, ar kuru starpniecību nozare uzņemas pārvaldības pienākumus? Kā nodrošināt ražotāju organizāciju reprezentatīvātī?

Pirms veidot pašpārvaldes sistēmu nozarē, Latvija uzskata, ka ir nepieciešams izvērtēt visus uzņēmējdarbības posmus un konstatēt, kurā posmā vai darbībās šāda pieeja vispār ir iespējama, un tad, izvērtējot riskus un ieguvumus, noteikt pārvaldības deleģējumu un konkrētas tā robežas. Bez tam jāatzīmē, ka izvērtējumi veicami dalībvalstu līmenī sadarbībā ar nozares pārstāvjiem, ņemot vērā viņu gatavību iesaistīties šādās aktivitātēs. Dažādās dalībvalstīs varētu būt arī tiesību sistēmas problēmas šādu struktūru veidošanai, tāpēc tam būtu jābalstās uz dalībvalstu izvēles un brīvprātības principiem.

Latvija uzskata, ka būtiski ir nevis veidot jaunas struktūras un mainīt statusu jau esošajām, kas tikai mulsinātu nozari un esošajā finansiālajā situācijā nebūtu atbilstošas, bet maksimāli izmantot jau esošās pārvaldības sistēmas iespējas.

1.4.3. Kādi aizsardzības un pārraudzības mehānismi vajadzīgi, lai nodrošinātu veiksmīgu zvejas apakšnozares pašpārvaldi un KZP principu un mērķu īstenošanu?

Runājot par aizsardzības mehānismu Latvija par būtisku elementu, kas nepieciešams veiksmīgai zvejnniecības pašpārvaldei, uzskata nepieciešamību panākt zvejas kapacitātes atbilstību pieejamajiem resursiem. Ja pieejamie resursi būs pietiekami uzņēmējdarbības rentabilitātes un ieņēmumu garantēšanai, zudīs motivācija iesaistīties nelegālās aktivitātēs (nebūs vajadzības zivis iegūt nelikumīgi, ja ir pietiekošs nozvejas kvotas līmenis). Tādējādi Kopienas un nacionālajā līmenī ir jārod

risinājumi un priekšnoteikumi, lai flote sasniegtu šādu stāvokli. Ar to tiktu nodrošināta resursu aizsardzība un racionāla izmantošana.

Savukārt praksē jau tuvākā laikā izmantojams nozares pašpārvaldes un pārraudzības līdzeklis Latvijai šķiet ieviešamā elektroniskās kontroles sistēma (VMS, ERS), kas ļaus zvejniekiem pašiem sekot līdzi savu darbību precizitātei, atbilstībai noteikumiem u. tml. gan individuāli, gan pašpārvaldes līmenī.

1.4.4. Vai zvejas apakšnozarei vajadzētu uzņemties lielāku finansiālo atbildību, maksājot par tiesībām vai piedaloties pārvaldības (piemēram, kontroles) izmaksu segšanā? Vai tam vajadzētu attiekties tikai uz rūpniecisko zveju?

Latvijā jau šobrīd pastāv nomas maksa par zvejas tiesībām, kā arī par šādu tiesību lietošanu. Saskaņā ar Zvejniecības likumu maksa ir paredzēta par jebkuru zvejas tiesību izmantošanu- komerciālo zveju, pašpatēriņa zveju, makšķerēšanu. Iegūtie līdzekļi pēc tam tiek izmantoti valsts budžeta dotācijas veidošanai, kuras pamatmērķis ir kompensēt zvejas un makšķerēšanas darbības rezultātā zivju resursiem nodarīto cilvēka ietekmi, tai skaitā, ar šo dotāciju tiek atbalstīti zivju resursu atražošanas un zvejas kontroles pasākumi. Tādējādi Latvijā jau ilgi darbojas sistēma, kur zvejniecībā iesaistītie nes zināmu daļu finansiālās atbildības. Tomēr, domājot par šādu pasākumu ieviešanu Eiropas Savienības mērogā, jāatzīmē, ka līdzīgi kā ar sankciju apmēru noteikšanu Padomes regulas 1005/2008 izstrādes gaitā, varētu rasties problēmas, jo pārvaldāmo ūdeņu daudzums starp dalībvalstīm atšķiras, dažāda ir arī to izmantošanas kapacitāte, nemaz nerunājot par jomām, kas skar nozarē iesaistīto dzīves līmeni u. tml. Tādēļ šāda tipa jautājumus pēc Latvijas domām vajadzētu risināt tikai vadlīniju formā, lēmumu pieņemšanu atstājot dalībvalstu kompetencē.

Attiecībā uz kontroles daļēju nodrošināšanu ar zvejniecības uzņēmējdarbībā iesaistīto līdzekļiem, ir būtiski atgādināt, ka jau šobrīd ar ES likumdošanas starpniecību tas tiek realizēts, jo uzņēmēji par saviem līdzekļiem pērk un izvieto kontrolei nepieciešamo aparāturu (piemēram, VMS, ERS aprīkojums), tāpat maksā par dažādu raidītāju izmantošanu, ziņojumu nosūtīšanu u. tml. Bez tam šajā jautājumā jāņem vērā arī zvejas rentabilitātes aspekts: pie zemas rentabilitātes nebūtu adekvāti atņemt zvejniekiem būtisku daļu no to iztikas līdzekļiem, paaugstinot ar zvejas darbībām saistītās izmaksas. Latvija uzskata, ka nebūtu godīgi uzlikt operatoriem vēl papildus izdevumus.

Latvija uzskata, ka izmaksas saistībā ar kontroli parasti ir attiecināmas uz komerciālo zveju, kura intensīvi izmanto resursus un kurai pamatā jau tagad tiek piemērota dažāda veida kontrole un uzraudzība. Tomēr nevajadzētu aizmirst arī rekreācijas zveju, jo atsevišķos gadījumos ir dalībvalstis, kurās tai ir nozīmīgi apjomi. Šajā sakarā Latvija pieļauj, ka šādās situācijās finansiālais ieguldījums nozares pārvaldības attīstībā varētu tikt sniegts arī no šī veida zivju ieguves aktivitātēs iesaistītajiem.

1.4.5. Kā, piešķirot lielāku atbildību nozarei, mēs varam piemērot labākas pārvaldības un proporcionalitātes principus, vienlaikus uzlabojot nozares konkurētspēju?

Latvija uzskata, ka tomēr ir jā saglabā Eiropas Savienības un valsts līmeņa augstāka atbildība pārvaldības un lēmumu pieņemšanas jomā, bet nozares atbildība vairāk būtu jātuvina noteikumu izpildes aspektiem. Šī atbildība lielā mērā būtu saistāma ar šobrīd pastāvošās atšķirīgās attieksmes novēršanu dalībvalstu zvejnieku vidū zvejas noteikumu ievērošanas jomā. Par nozares iesaistīšanu KZP veidošanas procesos Latvijas viedokli, lūdzam skatīt 1.4.4. punktā.

1.4.6. Vai pastāv labas prakses piemēri konkrētās zvejniecībā, par kuriem informāciju vajadzētu izplatīt tālāk? Vai būtu jārada stimuli labas prakses piemērošanai? Ja jā, tad kādi?

Latvija uzskata, ka būtu nepieciešams ne tikai informēt citus par veiksmīgu pieredzi komplicētu zvejniecības pārvaldības jautājumu risināšanā, bet arī par pieredzes negatīvo pusi, kas ļautu neatkārtot vai jau sākuma stadijā novērst iespējamās kļūdas. Arī pārņemot veiksmīgu pieredzi būtu jāizvērtē, vai problēma konkrētajā dalībvalstī ir identiska un vai labās prakses instrumentu pielietošana ir tajā iespējama un dos plānoto rezultātu. Kā ne visai labs piemērs būtu jāmin jau uzsāktā prakse, kad citos ūdeņos ieviestos krājumu aizsardzības pasākumus, piemēram, limitējot zvejas dienas jūrā, bez pietiekošas apstākļu analīzes ievieš Baltijas jūrā, kaut arī šajos ūdeņos resursu izmantošana tiek organizēta pēc citiem principiem un balstās uz citu zvejniecības struktūru. Tā rezultātā tiek radīts nepamatots administratīvais slogs gan zvejniekiem, gan nacionālajām administrācijām un var tikt izjaukta izveidojusies zvejas darbību prakse un tradīcijas.

Kopumā Latvija uzskata, ka dažādas iniciatīvas gan no nozares, gan tās administrācijas un zinātniekiem, kā arī citiem iesaistītajiem labas prakses pielietošanā ir nepieciešama. Kā vienu no būtiskiem motivējošiem faktoriem jaunu iniciatīvu ieviešanai nozarē iesaistītajiem, Latvija atzīmē izdevīgāku nosacījumu radīšanu Eiropas Savienības finansējuma izmantošanā. Savukārt nacionālo administrāciju motivāciju īstenot šādas iniciatīvas, kas balstītos uz labas prakses piemēru, būtu atkāpju piešķiršana atsevišķu pārraudzības vai kontroles pasākumu īstenošanā, ja dalībvalsts var tos aizstāt ar alternatīviem, vienlīdz efektīviem instrumentiem.

1.5. Noteikumu ievērošanas kultūras izveide.

1.5.1. Kā īstermiņā un ilgtermiņā uzlabot datu vākšanas sistēmas, lai īstenošanas nolūkiem nodrošinātu saskaņotu informāciju?

Latvija uzskata, ka šobrīd spēkā esošā datu vākšanas sistēma sniedz pietiekamu informāciju- par bioloģiskiem un ekonomiskiem rādītājiem, lai varētu runāt par labas pārvaldības līmeņa lēmumu sagatavošanu. Tomēr jāpiemin, ka atsevišķos gadījumos pētījumu gala rezultāti vēl nav pilnībā praksē nostiprināti, kad jau tiek pieņemti lēmumi par to ieviešanu, piemēram, selektivitātes pasākumi Baltijas jūras mencu zvejā. Latvija norāda, ka šāda tipa rīcība nav draudzīga nozarei, kurai steidzamā kārtā jāpielāgojas prasību izmaiņām, kā arī šāda pasākuma izmaksu un krājumu saglabāšanas efektivitāte ir ļoti neskaidra.

Zvejniecības gadījumā Latvija uzskata, ka pieejamā informācija Kopiesas līmenī vēl arvien ir pietiekoši nepilnīga, jo daudzās dalībvalstīs netiek iegūtas pietiekošas ziņas no piekrastes maza apjoma zvejniecībām, kurās iegūto zivju apjomi ir ievērojami. Latvija, daloties savā pieredzē, informē, ka tā no zvejas žurnāliem iegūst datus par visiem zvejniecības segmentiem, kas nodarbojas ar komerciālo un pašpatēriņa zveju, un par visām to nozvejām- arī tad, ja tiek iegūtas kvotām nepakļautās sugas un nozveja ir zem ES tiesību aktos noteiktajiem 50 kg, tai skaitā iekšējos ūdeņos. Šāda informācija ļauj labāk pārvaldīt nozari, precīzāk konstatēt problēmas un veikt nepieciešamās strukturālās izmaiņas.

1.5.2. Kādi īstenošanas mehānismi, pēc jūsu domām, vislabāk palīdzētu nodrošināt, lai noteikumi tiktu ievēroti lielā mērā, - centralizēti (piemēram, tieša Komisijas darbība, valsts vai starptautiskas pārbaudes) vai decentralizēti?

Latvija pauž nostāju, ka visefektīvākie varētu būt tieši nacionāla līmeņa pasākumi, kas vērsti uz Kopienas līmeņa kopēja mērķa sasniegšanu. Jau iepriekš Latvija ir paudusi nostāju, ka atbildības deleģēšana dalībvalstīm vai vismaz reģioniem rada apstākļus piemērot individuālu pieeju specifisku problēmu risināšanā. Latvija ir noraizējusies, ka, saglabājot pašreizējo praksi detalizētu jautājumu skatīšanai Padomē un turpmāk Eiropas Parlamentā var veidot situāciju, kad politiskā līmenī tiktu pieņemti nepiemēroti un praksei neatbilstoši noteikumi zvejniecības pārvaldībā, kā rezultātā varētu būtiski ciest nozarē iesaistītie vai pat tiktu ignorēti kādi īpaši jūtīgi nozares segmenti (piemēram, maza apjoma piekrastes zvejniecība).

Kā jau tika minēts 1.3.1. punktā, Latvija vēlētos redzēt lielāku pašas Eiropas Komisijas institūciju iesaistīšanos pasākumu realizācijā, kā arī jautājumos, kas saistīti ar finansiālās ietekmes mazināšanu vai novēršanu uz dalībvalstīm un nozari, pielietojot vai ierosinot attiecīgus finanšu instrumentus konkrētu pasākumu atbalstam. Tāpat jāatzīmē, ka jau jaunās kontroles regulas apspriešanas laikā tika uzsākta diskusija par Kopienas Zvejas kontroles aģentūras turpmākās lomas paaugstināšanu. Latvija minēto aģentūru redz kā galveno institūciju kontroles prasību izpildes nodrošināšanai uz Kopienas kuģiem, kad tie veic zveju reģionālo zvejniecības organizāciju udeņos.

1.5.3. Vai jūs atbalstītu saiknes radišanu starp kontroles pienākumu efektīvu pildīšanu un piekļuvi Kopienas finansējumam?

Kā jau Latvija vairākkārt ir izteikusies, tā neatbalsta principu, ka Eiropas Savienības finansējums varētu tikt apturēts gadījumos, kad dalībvalsts nav pilnībā izpildījusi kādus ar zvejas kontroli saistītus pienākumus. Latvija ir pret nozares „sodišanu” gadījumos, kad atsevišķās jomās kontrole dalībvalstīs nav pietiekama. Latvija norāda, ka nozares pārkāpumu gadījumos nozarē iesaistītajiem jau tiek piemērotas noteiktas sankcijas un zivsaimniecības uzņēmēji nav un nedrīkst būt atbildīgi par dalībvalsts nespēju pildīt atsevišķas ar kontroli saistītas funkcijas, kas bez tam tiek atbalstītas un finansētas no cita kontroles nodrošināšanai paredzēta finanšu instrumenta. Tāpēc Latvija pieļauj, ka šeit varētu būt runa tikai par Kopienas finansiālā atbalsta apturēšanu vai samazināšanu kontroles pasākumu veikšanai.

1.5.4. Vai nozares pašpārvaldes stiprināšana palīdzētu sasniegt šo mērķi? Vai šo pašu mērķi sniegt palīdzētu ģeogrāfisko reģionu mēroga pārvaldība? Ar kādiem instrumentiem būtu iespējams nodrošināt augstu noteikumu ievērošanas pakāpi?

Latvija noteikti iesaka KZP ietvaros vairāk ieklausīties nozares pārstāvju priekšlikumos par tiesību aktos ietvertajām regulācijas formām un to ietekmi uz nozari, kas radītu nozarē iesaistīto lielāku atbildību par pieņemtā lēmuma ievērošanu. Kā jau tika pausts iepriekš, Latvija atbalsta reģionalizācijas pieeju, veidojot Kopienas sistēmu, kad sanāksmēs varētu piedalīties lielāks noteikta reģiona ar zveju saistītu ekspertu, nozares pārstāvju skaits.

2. ES zvejniecību pārvaldības turpmāka uzlabošana

2.1. Diferencēts zvejas režīms, lai aizsargātu piekrastes zvejas flotes?

2.1.1. Kā iespējams pielāgot vispārējo flotes zvejas kapacitāti, vienlaikus neaizmirstot par sociāla rakstura grūtībām, ar kurām nākas saskarties piekrastes iedzīvotājiem, un ņemot vērā šīs nozares mazo un vidējo uzņēmumu īpašo situāciju?

Kā jau Latvija iepriekš minēja, zvejniecības pārvaldībā nepieciešams pievērst lielāku uzmanību pieņemamo lēmumu sociālekonomiskajām sekām. Īpaši svarīgs šis

jautājums ir maza apjoma piekrastes zvejniecības kontekstā. Tādēļ Latvija atbalsta aizsardzības pasākumu paredzēšanu un nepieciešamību piekrastes zvejā nodarbinātajiem, lai sniegtu zināmu paļāvību to tālākas darbības iespējām.

2.1.2. Kā diferencētais režīms varētu darboties praksē?

Zvejas regulēšanas pasākumiem, īpaši mazākām flotēm ir jābūt tādiem, lai tie ļautu garantēt zvejas iespēju ilgtspējīgu pieejamību un zvejas turpmāko attīstību. Latvija uzskata, ka vispirms šo jautājumu jāvērtē nacionālā un iespējams arī reģionālā griezumā. Jākonstatē, cik liels ir zvejniecības segments, kas saskaras ar grūtībām, jāmēģina to nodalīt, nosakot konkrētus rādītājus (nozveju apjoms, izmantojamie zvejas rīki, zvejā pavadītais laiks, zvejas vietas, tirgus apgrozījums u.c.). Pēc tam būtu jārod risinājumi un jāveido īpašas zvejas regulēšanas shēmas apdraudētākajiem segmentiem. Tomēr Latvija norāda, ka diferencētas pieejas ieviešana nedrīkst radīt iespēju, ka kāds segments tiek pilnībā atbrīvots no datu sniegšanas pienākumiem vai kontroles pasākumiem, jo tas, lai arī mazākā mērā, vienalga rada slodzi resursiem. Latvija uzskata, ka nepieciešams pilnveidot zvejas flotes reģistrus un nozveju uzskaiti, īpašu akcentu liekot uz neliela apjoma piekrastes zvejniecību ar maza izmēra kuģiem. Tādējādi tiktu iegūti precīzāki nozveju dati un varētu precīzāk plānot zvejas kapacitātes sabalansēšanu ar pieejamajiem resursiem.

2.1.3. Kādai vajadzētu būt maza apjoma zvejas saiknei ar piekrastes iedzīvotājiem?

Latvijas gadījumā zvejniecība ir vēsturiski izveidojusies un nostiprinājusies kā viens no galvenajiem nodarbošanās veidiem piekrastē. Turklāt zivju ieguve garantē arī tālāku darbību zivju apstrādes uzņēmumiem, kas arī lielākoties ir lokalizēti tieši piekrastē. Tādēļ jāuzsver šī nodarbošanās veida svarīgums piekrastē dzīvojošo cilvēku iztikas nodrošināšanā. Attiecībā uz nodarbināto pārorientēšanu no zivsaimniecības jomas uz citām darbības sfērām, Latvija uzskata, ka šim procesam ir jānotiek dabiski, ar pašu iedzīvotāju iniciatīvu, valstij ir tikai jāpiedāvā iespēja mazināt to atkarību no darba noteiktā nozarē, atbalstot aktivitāšu dažādošanu.

2.1.4. Cik lielā mērā Eiropas Savienībai būtu jānodrošina vienlīdzīga konkurences apstākļi?

Kā jau iepriekš tika minēts, Latvija uzskata, ka maza apjoma piekrastes zvejas flotes segmenta pārvaldība ir jāatstāj dalībvalstu kompetencē, jo zveja starp dalībvalstīm piekrastes ūdeņos tiek atšķirīgi organizēta, kā arī ir vērojamas atšķirīgas piekrastes zvejnieku vajadzības. Kopienas līmenī, līdzīgi kā šobrīd, būtu veicami tikai uzraudzības pasākumi, kas nodrošina vienlīdzīgas konkurences noteikumus, piemēram, valsts atbalsta pasākumus. Tāpat, izmantojot attiecīgus finanšu instrumentus, būtu nepieciešams izlīdzināt līdzšinējās atšķirības flotu tehniskajā stāvoklī, lai dotu iespēju nodarbinātajiem strādāt vienlīdzīgos nosacījumos.

2.2. Zvejas iespēju optimāla izmantošana.

2.2.1. Kā saskaņā ar jauno KZP varētu izstrādāt ilgtermiņa pārvaldības plānus visām Eiropas zvejniecībām? Vai KZP nākotnē vajadzētu pāriet no krājumu pārvaldības plāniem uz zvejniecību pārvaldības plāniem?

Zvejas regulēšanas pasākumiem, īpaši mazākām flotēm, turpmāk ir jābūt tādiem, lai tie ļautu garantēt zvejas iespēju ilgtspējīgu pieejamību un zvejas turpmāko attīstību. Ņemot vērā, ka krājumu pārvaldības plāni ir cieši saistīti ar dažādiem tehniskiem ierobežojumiem konkrētām zvejniecībām, Latvija pauž atbalstu idejai par atsevišķu

dokumentu integrēšanu vienotā zvejniecības pārvaldības plāna dokumentā, kas būtu atzīstams arī likumdošanas vienkāršošanas kontekstā. Turklāt šādi tiesību akti būtu izstrādājami pa reģioniem, piemēram, Baltijas jūrai, Ziemeļjūrai. Līdz ar to attiecīgajā zvejniecībā iesaistītajiem būtu viens tiesību akts, pēc kā vadīties.

Nozīmīgs aspekts, kas šeit būtu jāpiemin, ir regulāra tiesību aktos ietvertu daudzgadu krājumu pārvaldības plānu darbības izvērtēšana un precizēšana vai pat atcelšana gadījumos, kad ar plāniem nav sasniegts izvirzītais mērķis.

Tāpat vēlreiz jānorāda, ka zvejas iespēju optimālu izmantošanu un piekrastes reģionu dzīvotspēju veicinātu daudzgadu nozvejas kvotu sistēmas izstrāde, kas ļautu zvejniecības nozarē iesaistītajiem uzņēmējiem labāk plānot savu darbību un šāda kvotu sistēma būtu iekļaujama zvejniecības pārvaldības plānos.

2.2.2. Vai KZP reformu būtu lietderīgi īstenot divos posmos, paredzot īpašus pasākumus pārejai uz maksimālais ilgtspējīgas ieguves apjoms (MSY) pirms 2015. gada un pēc tam- pasākumus, ar kuriem nodrošina to, ka MSY ir maksimālais izmantošanas apjoms?

Lai samazinātu zvejas ietekmi uz zivju resursiem līdz tiktu pakāpeniski sasniegts tāds MSY apjoma līmenis, pie kura izveidojas optimāla resursu struktūra, tuvākajā laikā varētu būt nepieciešami pasākumi, kuru rezultātā nāksies ievērojami samazināt zvejniekiem paredzētās zvejas iespējas, kas noteikti radīs negatīvas sociāli ekonomiskās sekas un esošajā ekonomiskajā situācijā var būt ļoti bīstamas no zivsaimniecības atkarīgajos reģionos. Tāpēc vispirms ir veicama atbilstoša risku analīze un izvērtējums, nosakot, cik lielu negatīvo ekonomisko ietekmi pieļaujams izraisīt, kā arī paralēli jāizstrādā priekšlikumi negatīvo seku līdzsvarošanai un novēršanai.

Bez tam pašreiz ekosistēmās un ar tām saistītajos zivju resursos notiekošās krasās izmaiņas, ļoti iespējams tik pat lielā mērā izraisa vides apstākļi, nevis tikai zvejas ietekme. Piemēram, Baltijas jūrā vides apstākļi jau aptuveni 20 gadus ir nelabvēlīgi mencas krājumu atražošanai, un ir grūti izvērtēt, kādas svārstības krājumiem varētu būt ilgtermiņā, pat ja zveja tiktu krasi ierobežota vai pārtraukta. Šādā situācijā ir ārkārtīgi grūti noteikt un pamatot MSY mērķa līmeņus, kuru sasniegšanas process noteikti varētu būt ļoti sāpīgs zivsaimniecības nozarei. Tādēļ Latvija uzskata, ka paralēli zvejas iespēju samazināšanai u. tml. darbībām būtu aktīvi jāstrādā arī pie vides situācijas uzlabošanas pasākumiem. Tādējādi tiktu ātrāk sasniegts MSY līmenis, vienlaikus samazinot ierobežojošo pasākumu slogu uz zvejniecības sektoru.

Tādēļ Latvija varētu atbalstīt pārejas uz MSY sistēmu dalīšanu vairākos posmos, īpaši pirmajā posmā pievēršot lielāku uzmanību sociālekonomiskajai ietekmei un vides problēmu risināšanai.

2.2.3. Kā MSY mērķi varētu īstenot jauktā dažādu sugu zvejā, vienlaikus nepieļaujot izmetumus?

Saskaņā ar 5.2.1. punktā izteikto viedokli, Latvija šīs problēmas risināšanā kā iespēju redz pārvaldības plānu ieviešanu nevis konkrētai sugai, bet kopumā noteiktai zvejniecībai vai tās segmentam. Šie plāni savukārt būtu jābalsta uz zinātnes padomu, kas tiktu sniegts vairāksugu modeļu pārvaldībai.

Tāpat lielā mērā varētu palīdzēt daudzgadu nozvejas kvotas, kuras neskatoties uz gadskārtējām svārstībām, kuras notiek ar krājumiem, ilgtermiņā varētu saglabāt nepieciešamo līdzsvaru.

2.2.4. Kādai jābūt Kopienas zvejniecību pārvaldības galvenajai sistēmai un kurām zvejniecībām tā būtu jāpiemēro? Nozvejas ierobežojumi? Zvejas piepūles pārvaldība? Abu minēto savienojums? Citi risinājumi?

Latvija uzskata, ka daudzgadu nozvejas kvotu sistēmas izstrāde nodrošinātu krājumu aizsardzību, kā arī sekmētu zvejniecības uzņēmējdarbības ilgtspējīgu plānošanu un attīstību. Šī sistēma varētu būt Kopienas zvejniecību pārvaldības pamatā, to papildinot ar atsevišķiem tehniskiem nosacījumiem. Kā jau iepriekš tika minēts, būtu jāizvērtē sistēmas attiecināšana uz maza apjoma piekrastes zvejniecībām. Attiecībā uz zvejas piepūles pārvaldību, Latvija norāda, ka nevajadzētu turpināt šobrīd piemēroto praksi, kad no citiem zvejas reģioniem tiek pārņemta „laba prakse”, kas pārņemšanas reģionā nav lietderīga un rada vienīgi administratīvo slogu gan administrācijām, gan kontrolei, gan arī pašiem uzņēmējiem. Katrā reģionā jāpiemēro atbilstošākais zvejas regulēšanas modelis, ievērojot attiecīgo ūdeņu zvejas specifiku, sugu sastāvu, jauktās zvejas sastāvu u.c.

2.2.5. Kādi pasākumi būtu jāveic, lai turpinātu izskaust izmetumus ES zvejniecībā? Vai šajā nolūkā būtu lietderīgi ieviest pārvaldību, kura balstītos uz nododamām kvotām?

Latvija uzskata, ka kvotu regulā Baltijas jūrai 2010. gadam iekļautie pasākumi pagaidām ir pietiekami, lai izskaustu izmetumus. Latvija uzskata, ka šādiem pasākumiem ir jābūt zinātniski pārbaudītiem un nevajadzētu turpināt praksi, kad normatīvajos aktos steidzamības kārtā tiek iekļauti pasākumi zvejas ierobežojumiem bez to pietiekoša pamatojuma. Lai virzītos tālāk sākotnēji būtu jāizvērtē šī gada laikā Baltijas jūrai pieņemto pasākumu efektivitāte. Latvija piekrīt, ka izmetumu izskaušanā vislielāko devumu varētu dot zvejas rīku selektivitātes būtiska uzlabošana, kā arī daļēji to varētu veicināt nozvejas kvotu nodošanas sistēma, bet administratīvs lēmums par izmetumu aizliegšanu visdrīzāk nebūtu labākais risinājums.

2.3. Relatīvā stabilitāte un piekļuve piekrastes zvejniecībai.

2.3.1. Kā relatīvās stabilitātes principu varētu pielāgot, lai tas sekmīgāk palīdzētu sasniegt KZP mērķus? Vai tas būtu jāatceļ? Ja nē, vai tam būtu jāklūst elastīgākam, un ja jā- kādā veidā. Kādas alternatīvas varētu būt piemērotas?

Latvija atbalsta šobrīd spēkā esošo relatīvās stabilitātes sistēmu, ka zvejas iespējas var piešķirt galvenokārt balstoties uz vēsturisko nozveju (*track- records*). Tādējādi tiek ierobežota pārmērīga zvejas kapacitātes piesaistīšana noteikta reģiona zvejas resursiem. Latvija ir pret šī ierobežojuma atcelšanu un norāda, ka pietiekošu elastību jau pieļauj šobrīd spēkā esošā zvejas iespēju apmaiņa starp dalībvalstīm. Latvija norāda, ka pie esošās situācijas zivju resursu jomā būtu bīstami atvērt noteiktu reģionu zvejniecības papildus slodzei un zvejas kapacitātei.

2.3.2. Vai piekļuve 12 jūras jūdžu zonai būtu jānodrošina tikai mazapjoma zvejas kuģiem?

Latvija atbalsta 12 jūras jūdžu zonas saglabāšanu tikai dalībvalstu zvejas kuģu pieejamībai, izņemot gadījumus, kad dalībvalstis papildus ir noslēgušas zvejniecības līgumus ar citām dalībvalstīm. Latvija uzskata, ka šis ir īpaši būtisks jautājums maza apjoma piekrastes zvejniecības aizsardzībai, tādēļ nebūtu lietderīgi atvērt diskusiju šajā jautājumā.

2.4. Tirdzniecība un tirgus- no kuģa līdz patērētājam.

2.4.1. Kā tirgus mehānismus varētu izmantot, lai veicinātu konkurētspējīgas un ilgtspējīgas zvejniecības attīstību?

Latvija uzskata, ka jau šobrīd spēkā esošie principi, kas nodrošina zvejas un akvakultūras produkcijas izsekojamību jebkurā to aprites posmā, tai skaitā, tirdzniecībā ir atzīstams veids, kā nodrošināt atbildīgu saimniekošanu nozarē. Tomēr nedrīkstētu pieļaut, ka Eiropas Savienības zivsaimniecības nozare ar to tiktu diskriminēta, jo ir ļoti daudz trešo valstu, kurās zvejniecība vēl arvien notiek bezatbildīgā veidā. Tādēļ Latvija uzskata, ka būtu nepieciešams attīstīt un sniegt nepieciešamo atbalstu esošo instrumentu (piemēram, Padomes regula (EK) Nr. 1005/2008, ar ko izveido Kopienas sistēmu, lai aizkavētu, novērstu un izskaustu nelegālu, neregistrētu un neregulētu zveju) efektīvai ieviešanai, lai vērstos pret trešo valstu valstspiederīgo veiktām nelegālām zvejas darbībām un šādās darbībās gūtas produkcijas importu Eiropas Savienībā. Tādā veidā tiktu nodrošināta vienāda attieksme pret Kopienas zivsaimniecības nozares uzņēmējiem un trešo valstu šīs pašas nozares pārstāvjiem.

Tāpat Latvija norāda, ka, veidojot šāda veida kontroles sistēmas, vienmēr ir jāņem vērā administratīvais slogs (papildus ziņošana un atskaites), kas tiek uzlikts kā uzņēmējiem, tā arī valstu administrācijām.

Latvija atzīst arī sabiedrības audzināšanas nozīmi, veidojot reklāmas kampaņas, kas aicinātu un skaidrotu patērētājiem ilgtspējīgas zvejniecības nodrošināšanas svarīgumu un nozīmi.

2.4.2. Kā jaunā KZP varētu labāk atbalstīt iniciatīvas sertifikācijas un marķēšanas jomā?

Latvija uzskata, ka, pirmkārt, ir nepieciešams runāt par sertifikācijas un marķēšanas jomas vienkāršošanu, lai tā būtu pēc iespējas saprotama patērētājiem un kontroles institūcijām. Šobrīd ir daudz un dažādi sertifikāti un produkcijas marķējumi. Dažkārt informācija tajos mēdz pārklāties. Tādēļ Latvija aicina Eiropas Komisiju izvērtēt, vai visi šie elementi tiešām ir nepieciešami un censties mazināt birokrātiskās procedūras šajā jomā. Latvija uzskata, ka sertifikācija un marķēšana nedrīkst radīt pārāk lielu un nepamatotu administratīvo un finansiālo slogu.

Attiecībā uz ekomarķēšanu kā instrumentu, ar kura palīdzību iesaistīt arī patērētāju zivsaimniecības nozares ilgtspējīgā attīstībā, jānorāda, ka būtu nepieciešams izstrādāt vienādus, nepārprotamus nosacījumus vai vadlīnijas šādai marķēšanai un sertifikācijai visā Eiropas Savienībā.

2.4.3. Kā varētu veicināt izsekojamību un pārredzamību ražošanas ciklā?

Latvija jau iepriekš tika minējusi, ka caurskatāmību pietiekamā līmenī nodrošina jau izveidotā sistēma, kad zvejas un akvakultūras produkciju jebkurā aprites brīdī ir iespējams identificēt. Šajā jomā nedrīkstētu pieļaut biežas produktu aprites noteikumu izmaiņas, kas apgrūtinātu uzņēmēju darbu un neļautu viennozīmīgi interpretēt līdz attiecīgām izmaiņām iepriekš iegūtos datus. Tāpat ir jābūt skaidram katra dokumenta un sertifikāta izstrādes mērķim, lai gan uzņēmējam, gan administrācijām nerastos šaubas, ka nozares ilgtspējīgai pārvaldībai ar šo sertifikātu sniegtajai informācijai ir nozīme izsekojamības nodrošināšanā.

2.4.4. Kā ES varētu veicināt zvejas produktu ieguvu ilgtspējīgi pārvaldītās zvejniecībās, nodrošinot vienlīdzīgus konkurences apstākļus visiem?

Iespējams, ka šajā jautājumā līdzīgi kā ar labas prakses ieviešanu, būtu jāapsver papildus finansiālais atbalsts vai kādas atkāpes no šobrīd spēkā esošajām normām, kas

būtu pieejamas vienīgi ilgtspējīgu zvejniecību izmantotājiem.

Vēl Latvija norāda, ka samazinoties pieejamajiem zivju resursiem, nākotnē būtu nepieciešams lielāku uzmanību pievērst līdz šim maz izmantotajām un par mazvērtīgām atzītajām sugām, veicot pasākumus, kas palielinātu to izmantošanu un pieejamību tirgū. Tas daļēji atslōgotu arī spiedienu uz vērtīgo zivju krājumiem un veicinātu to ilgtspējību.

2.4.5. Kā ražotāju organizācijas varētu uzlabot savu darbu, lai to produkcija atbilstu tirgus vajadzībām? Kādus jaunus, uz tirgu balstītus politikas instrumentus varētu ieviest ar ražotāju organizāciju palīdzību? Kā zvejnieki var nostiprināt savu pozīciju attiecībās ar apstrādes un tirdzniecības nozari?

Latvija uzskata, ka pamatā tas varētu tikt sasniegts ar savlaicīgu, regulāru tirgus pētījumu nodrošināšana, vismaz trīs- četras reizes gadā, iepazīstoties ar izmaiņām patērētāju vēlmēs un tirgus tendencēm. Ražotāju organizācijas varētu darboties kā starpnieki gan palīdzot ieviest papildus finanšu instrumentus, gan zvejniekiem tieši sadarbojoties ar apstrādes un tirdzniecības nozari. Šādas sadarbības attīstībai varētu sniegt tai nepieciešamo Kopienas atbalstu.

2.4.6. Kāda ir tirdzniecības politikas loma, lai panāktu līdzsvaru starp ražotāju un patērētāju interesēm un Eiropas attiecībām ar eksportētājvalstīm?

Latvija uzskata, ka Eiropas Savienības tirdzniecības politikai ir jābūt liberālai, tomēr vairāk nekā pašreiz jācenšas aizsargāt tieši Kopienas ražotāju un eksportspējīgo uzņēmēju intereses.

Latvija uzskata, ka tirdzniecības politikas ietvaros būtu vairāk jādarbojas ar normu (marķēšana, iepakojums u.c.) vienādošanu, sanitāro un higiēnas prasību saskaņošanu, un dokumentu vajadzības izvērtēšanu, ko trešās valstis nepieprasa, lai veicinātu Eiropas Savienības uzņēmēju vēlmi un iespējas eksportēt.

Saistībā ar patērētāju interešu aizsardzību Latvija vēlas norādīt uz šobrīd aktuālo problēmu par jaunu dioksīnu līmeņu noteikšanu Baltijas jūras zivīs, kā arī par jaunu policiklisko aromātisko ogleņūdeņražu daudzuma noteikšanu kūpinātās zivīs (reņģēs, brētliņās), kas pašreiz aktualizējies DG SANCO. Nosakot reālajai situācijai neatbilstošus un vispusīgi neizvērtētus piesārņojuma līmeņa rādītājus, daļai dalībvalstu, tai skaitā, Latvijai zivsaimniecības nozare varētu ciest būtiskus zaudējumus. Šajā sakarā Latvija vēlētos uzsvērt arī patērētāju labākas izglītošanas nozīmi dioksīna piesārņojuma jautājumos. Latvija uzsver, ka šādu informatīvo kampaņu un darbību pamatā būtu jābūt medicīniskiem pētījumiem par pieļaujamo uzņemamo piesārņojuma devu dienā, vienreizējas lietošanas sekām un ilgstoša patēriņa rezultātā iespējamām problēmām. Latvija uzskata, ka šobrīd pieejamā dažāda veida, tai skaitā neformālā, informācija bieži vien tiek pasniegta patērētājam grūti uztveramā vai pat maldinošā veidā. Jāatzīmē arī, ka uz šīs informācijas fona tiek pazaudēts uzsvars, kas vienmēr izcēlis zivju produkciju kā neaizvietojamu un nepieciešamu cilvēka ēdienkartes sastāvdaļu (omega- 3 taukskābes u.c. uzturvērtības elementi).

2.5. Kopējās zivsaimniecības politikas integrēšana plašākā jūrniecības politikā

2.5.1. Kādās jomās zivsaimniecība cieši sadarbojas ar citam nozarēm? Tieši kurus aspektus nepieciešams integrēt IJP?

Latvija uzskata, ka jomas, kas visciešāk mijiedarbojas ar zivsaimniecību ir kuģošanas drošība (gan kuģu satiksme, gan arī kuģu tehniskais stāvoklis) un jūras vides aspekti.

Latvija aicina turpmāk ciešāk saistīt kuģošanas un darba drošības jautājumus ar zivsaimniecības attīstību, izvērtējot iespējamos riskus un nosakot kopīgus sasniedzamos mērķus visiem jūras satiksmē iesaistītajiem.

Savukārt vides problēmas, kas radušās antropogēnās darbības rezultātā ir noteicošās dažādu dabas resursu aizsardzības pasākumu izstrādē, tomēr atsevišķos gadījumos šādi pasākumi nav pietiekoši zinātniski pamatoti, tāpēc turpmāk lielāka uzmanība to izstrādē būtu jāpievērš pasākumu sociālekonomiskās ietekmes izvērtējumam.

Latvija norāda, ka konsolidējot dažādas politikas, būtu nopietni jādomā par likumdošanas vienkāršošanu un administratīvā sloga samazināšanu, novēršot daudzskaitlīgu vai pat paralēlu ziņošanu, kas papildus zvejas darbībām jau noteiktajām prasībām radītu ievērojamu administratīvo slogu un izmaksas uzņēmējiem un valstu administrācijām.

Kā blakus problēma, kas var nebūt aktuāla visām valstīm, jāmin arī jūras telpiskā plānošana- arvien vairāk meklējot alternatīvus enerģijas avotus, palielinās jūras telpas izmantošana (vēja ģeneratori, viļņlauži, Vācijas- Krievijas gāzes vads u. tml.). Latvija uzskata, ka arī šāda veida darbību plānošana ir jāiekļauj IJP, izvērtējot to ietekmi gan uz vidi, gan uz pārējo saimniecisko (tai skaitā- zivsaimniecības) darbību.

2.5.2. Kā KZP nākotnē var palīdzēt nodrošināt zivsaimniecības (gan zvejas flotu, gan akvakultūras uzņēmumu) nepārtrauktu piekļuvi jūras platībām, izmantojot integrētu teritoriālās plānošanas sistēmu?

Kā vienu no iespējamām zivsaimniecības ilgtspējas nodrošināšanai integrētās teritoriālās plānošanas sistēmas kontekstā Latvija saskata sociālekonomiskā izvērtējuma veikšanu, kas būtu nosakāms kā pamatprasība teritoriālās plānošanas procesā.

Latvija ir pret dažādu papildus licenču pielietošanu darbībai konkrētā apgabalā, kas varētu būt viena no iespējām, lai nodrošinātu teritorijas pārvaldību zivsaimniecības interesēs, jo tas atkal palielinātu šādu darbību nodrošināšanas administratīvo slogu. Akvakultūras vajadzības varētu tikt aizsargātas, nosakot konkrētu ūdeņu daļu vai vietu, kur nodarboties ar šāda veida darbībām, KZP attiecībā uz zvejniecību būtu jānodrošina šīs uzņēmējdarbības veida iespēja piekļūt iespējami plašākām ūdeņu teritorijām.

2.5.3. Kā jaunajā KZP var vislabāk panākt saskanību ar Jūras stratēģijas pamatdirektīvu un tās īstenošanu?

Latvija norāda, ka jau esošajā KZP iestrādātie principi ir atbilstoši pieņemtajai Jūras stratēģijas pamatdirektīvai, jo ir vērsti uz resursu ilgtspējības nodrošināšanu.

Atsaucoties uz direktīvā noteikto reģionālo dalījumu un attiecīgi katram no tiem izstrādājamo individuālo pieeju, Latvija vēlas vēlreiz uzsvērt jau izteikto nepieciešamību KZP pasākumu ietvaros palielināt reģionālās pieejas principa izmantošanu, katras problēmas skatīšanai un risināšanai individuāli, ņemot vērā reģionālo specifiku.

2.5.4. Kā jaunā KZP var veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņām un nodrošināt to, lai zveja nemazinātu jūras ekosistēmas izturētspēju?

Runājot par vides izmaiņām, Latvija aicina KZP ietvaros pievērst uzmanību pētījumiem un situācijas izvērtējumam, nosakot, vai ir nepieciešams un cik tālu un kā saglabāt to, kas tiek pazaudēts globālu vides izmaiņu dēļ un vai ieguldījumi aizsardzībā un saglabāšanā būtu adekvāti. Kā piemēru var minēt sāļuma līmeni Baltijas jūrā, kas ir ļoti būtisks atsevišķu sugu izdzīvošanai. Tomēr mainīgajā vidē daudzas sugas dabiski izzūd, bet vienlaikus pastāv citas sugas, kas migrācijas vai

mākslīgas introdukcijas ceļā nokļuvušas noteiktā areālā un ir uzskatāmas par jaunām. Ņemot vērā vēsturiskos datus un liecības, jāatzīmē, ka arī iepriekš ir notikušas krasas klimata izmaiņas.

Latvija uzskata, ka ir jāpastiprina pētījumi par jūru ekosistēmas un zvejas resursu daudzgadīgo dinamiku un jāizstrādā ilgtermiņa zivsaimniecisko prognožu metodes.

2.6. Zināšanu bāze politikas veidošanai.

2.6.1. Kā nākotnē iespējams radīt apstākļus, kas vajadzīgi augstas kvalitātes zinātniskajai pētniecībai zivsaimniecības jomā (arī reģionos, kur tā patlaban netiek veikta)? Kā vislabāk iespējams nodrošināt pētniecības programmu teicamu koordināciju visā ES? Kā varētu parūpēties par resursu pieejamību un jaunu zinātnieku izglītošanu šajā jomā?

Latvija uzskata, ka šobrīd spēkā esošā datu vākšanas sistēma, kas darbojas ES, ir veiksmīgs piemērs kā nodrošināt datus par nozares segmentiem un resursiem, kas visbūtiskāk ietekmē nozares attīstību un vidi. Būtu jāturpina strādāt pie datu precizitātes un ticamības paaugstināšanas, jaunu metožu izstrādes, kas sniegtu vēl augstvērtīgākus datus.

Kopienas vai reģionu līmeņa pētniecības koordinācijai ir jābūt Eiropas Komisijas kompetencē, jo nebūtu adekvāti uzticēt kādas dalībvalsts vai dalībvalstu zinātniskām institūcijām reģionālu datu apkopošanu un analīzi.

Attiecībā uz jaunu zinātnieku iesaisti, Latvija domā, ka līdzīgi kā tas ir ar jaunu zvejnieku atbalstīšanu EZF ietvaros, līdzīgas atbalsta formas būtu piedāvājamas arī jauno zinātnieku izglītošanas atbalstam.

2.6.2. Kā iespējams optimāli nodrošināt un izmantot pieejamos resursus, lai laikus saņemtu kompetentus ieteikumus?

Latvija uzskata, ka arī šeit varētu noderēt reģionālā pieeja. Piemēram, nevis gaidīt, kad dati tiks apkopoti visiem Kopienas ūdeņiem, bet skatīt tos pa reģioniem, kā šobrīd jau notiek Baltijas jūras gadījumā. Zinātnieku ieteikums tiek saņemts jau jūlijā un līdz oktobra beigām ir jau pabeigta politiskā diskusija par zvejas iespējām nākamajam gadam.

Otrkārt, būtiska ir datu nepārtrauktības nodrošināšana, kas ļauj pēc iespējas ātrāk noteikt izmaiņas un adekvāti reaģēt. Pastāvīgu datu pieejamība ļautu plašāk pielietot daudzgadu ieteikumus krājumu novērtējumā un it īpaši zvejas iespēju pārvaldībai.

2.6.3. Kāds ir vislabākais veids, kā rosināt ieinteresēto personu iesaistīšanos pētniecības projektos un iekļaut viņu zināšanas uz pētniecības rezultātiem balstītos ieteikumos?

Latvija jau iepriekš tika minējusi, ka dažādu noteikumu izpildi varētu veicināt lielāka lēmumu pieņēmēju ieklausīšanās nozares interesēs un vajadzībās. Šāda pat pieeja varētu būt lietderīga arī attiecībā uz nozares pārstāvju praktiskās pieredzes izmantošanu jaunāko zinātnes atziņu attīstībā, dažādos projektos iesaistīt ieinteresētās personas no ražošanas sektoriem, gan arī no lēmēj institūcijām.

2.7. Strukturālā politika un publiskais finanšu atbalsts.

Latvija uzskata, ka būtu svarīgi, lai Kopējās zivsaimniecības politikas īstenošanas atbalsta pasākumi un finanšu sadalījums starp dalībvalstīm to finansēšanai nodrošinātu, ka mērķi tiek sasniegti racionālākā un taisnīgākā veidā, kas zivsaimniecībā ļautu īstenot vienlīdzīgu konkurenci starp dalībvalstīm un stimulētu Eiropas Savienības konkurētspēju pasaules mērogā.

2.7.1. Kādām jābūt publiskā finanšu atbalsta galvenajām prioritātēm un kāpēc? Kādas pārmaiņas nozare nevar realizēt viena pati un tāpēc tai vajadzīgs publiskais finanšu atbalsts?

Latvija uzskata, ka galvenās prioritātes, kurām būtu nepieciešams turpmākais publiskais finanšu atbalsts ir šādas:

- dzīvo ūdens resursu sabalansēta un ilgtspējīga izmantošana;
- efektīvāka un racionālāka neatjaunojamo energoresursu izmantošana nozarē;
- inovāciju veicināšana;
- uzņēmējdarbības attīstība, izmantojot jaunas videi nekaitīgākas tehnoloģijas, kā arī palielinot darba ražīgumu, bet vienlaikus samazinot spiedienu uz resursiem.

Zivsaimniecībā noteikti būtu jā saglabā atbalsts, kura mērķis ir mazināt ar nozares restrukturizāciju radīto sociālo ietekmi.

Latvija uzskata, ka ir svarīgi finansiāli palīdzēt nozarei jomās, kurās vērojama interešu pārklāšanās, piemēram, jaunu tehnoloģiju ieviešanā, videi draudzīgāku ražošanas metožu izmantošanā, jo tādā veidā tiktu realizēta kolektīva atbildība par kopējas intereses jautājumiem.

2.7.2. Kā varētu mainīt ES finanšu resursu sadalījumu, lai sekmētu inovācijas un adaptāciju jaunām politikas idejām un apstākļiem? Vai finansējums nepieciešams kādai jaunai politikas jomai? Vai publiskais finanšu atbalsts pastiprināti jāsniedz īpašiem pārejas pasākumiem, piemēram, izmetumu novēršanai zvejniecībā?

Latvija atzīst, ka investīcijām zināšanu un inovatīvu tehnoloģiju ieviešanai ražošanā zivsaimniecības jomā (akvakultūra, zvejas un akvakultūras produktu apstrāde, ostu infrastruktūra zvejnieku vajadzībām) ir jāklūst nozīmīgākām nekā centieniem esošās situācijas zivsaimniecībā saglabāšanā un uzturēšanā. Tas veicinātu nozares produktivitāti un konkurētspēju, kas savukārt ļautu ilgtspējīgi izmantot pieejamos dabas, finanšu un cilvēku resursus.

Latvija uzsver, ka pārejas pasākumiem piešķirtais atbalsts ir īpaši būtisks, jo tādā veidā Kopiena uzņemas daļu „atbildības” jeb sloga par pieņemto lēmumu, kas ir būtiski, raugoties no uzņēmēju viedokļa.

2.7.3. Kā var nodrošināt KZP potenciālo līdzekļu un citu ES un valsts mēroga instrumentu sinerģiju un saskanību?

Latvija ir pārliecināta, ka lai nodrošinātu vairāku finanšu atbalsta instrumentu nepārklāšanos, nepieciešams nevis atbalstu sadrumstalot, bet to maksimāli konsolidēt, paredzot atbalstu viena veida pasākumiem viena finanšu instrumenta ietvaros.

Jomas, kas pēc būtības un pieejas ir līdzīgas, piemēram, vietējās iniciatīvas (LEADER tipa) pasākumi, kas šobrīd ir iekļauti atsevišķos finanšu instrumentos – Eiropas Lauksaimniecības fondā lauku attīstībai (ELFLA) un Eiropas zivsaimniecības fondā (EZF), vai investīcijas dažādu formu uzņēmējdarbības vispārējai sekmēšanai, kas nav saistītas ar nozares specifiku, efektīvāk būtu apvienot vienā finanšu instrumentā, tādejādi samazinot to piemērošanai nepieciešamo administrēšanas slogu.

2.7.4. Kā nākotnē panākama sinerģija starp KZP pilāriem? Vai publiskā atbalsta piešķiršana jāsaista ar nosacījumu, ka dalībvalstis sasniedz politikas mērķus?

Nemot vērā, ka Eiropas Kopienas flotes kapacitātes sabalansēšanai ar pieejamajiem zivju resursiem jau iepriekšējos Eiropas Kopienas budžeta plānošanas periodos tika piešķirti ievērojami finanšu līdzekļi, bet šāda pieeja savu atdevi daudzus gadījumos

nespēja pierādīt (kapacitātes sabalansēšanā nebija vērojams būtisks progress un Eiropas Kopienas flote joprojām ir par lielu), Latvija uzskata, ka būtu nepieciešams mainīt atbalsta formu, piedāvājot tām Eiropas Kopienas dalībvalstīm, kuras ievērojami vai pat pilnībā sabalansējušas floti ar pieejamajiem resursiem, pielietot labvēlīgākus saglabātās flotes modernizēšanas nosacījumus, nekā tām dalībvalstīm, kuras sabalansēšanu nav veikušas vai īstenojušas to salīdzinoši mazos apjomos. Vienlaikus šādi sabalansētas zvejas kapacitātes ietvaros modernizēti kuģi būtu arī zivju resursiem un videi draudzīgāki (mazāki izmeši, mazāks degvielas patēriņš u. tml.). Šāda pieeja motivētu arī pārējās, atpaliekošās, dalībvalstis aktīvāk iesaistīties flotes sabalansēšanā. Saistībā ar šo ierosinājumu, Komisijai būtu skaidri jādefinē, kādi ir flotes sabalansēšanas novērtējumam pielietojamie kritēriji.

Latvija vēlas atzīmēt, ka bieži vien politikas mērķu sasniegšana nav atkarīga tikai no dalībvalsts īstenošanas politikas, jo to ietekmē arī ārējie apstākļi. Atrodoties atvērtas ekonomikas sistēmā (piemērs ir pašreizējās globālās finanšu un ekonomikas krīzes ietekme), kā arī balstoties uz resursiem, kuru pieejamībā savu lomu spēlē klimatiskie apstākļi, nav iespējams pilnvērtīgi un visos gadījumos nodrošināt atbalsta piešķiršanas un politikas mērķu sasniegšanas sasaisti. Turklāt ne vienmēr konkrētais rezultatīvais rādītājs ir vienīgais, kas apliecina atbalsta izmantošanas atbilstību un pozitīvo ietekmi uz politiku kopumā. Latvija pašreiz nesaredz mehānismu, kā, ņemot vērā iepriekš minēto, būtu iespējams atbalsta piešķiršanu tieši sasaistīt ar to, kā dalībvalsts sasniedz izvirzītos politikas mērķus.

2.7.5. Kā var izvērst ES finanšu resursus, lai nodrošinātu elastīgumu, kas vajadzīgs ātrai reaģēšanai krīzes gadījumā?

Latvija ierosina ES tiesību aktos attiecīgā finanšu instrumenta ietvaros atļaut dalībvalstīm paredzēt rezerves summu, ko iespējams izlietot neparedzētiem, regulējumā šobrīd neminētiem gadījumiem, nosakot šādu resursu maksimālo īpatsvaru. Iestājoties konkrētam gadījumam un dalībvalstij izejot attiecīgu procedūru (programmas ieviešanas Uzraudzības komiteja, Eiropas Komisija u.tml.), tā varētu šī finansējuma ietvaros veikt nepieciešamos pasākumus. Tiesību aktos būtu nepieciešams atrunāt arī tos pasākumus, kuru finansēšanai šo rezervi izmantot nebūtu paredzēts. Ja attiecīgo rezerves summu dalībvalsts neizmanto ātrai reaģēšanai krīzes situācijās (ja tādi gadījumi neiestātos), varētu paredzēt, ka dalībvalsts to nezaudē, bet izmanto citiem pasākumiem saskaņā ar dalībvalstī apstiprināto programmu.

2.7.6. Vai publiskais finanšu atbalsts vienlīdz sniedzams visiem sektoriem (mazapjoma un lielapjoma saimnieciskai darbībai)? Vai Eiropas Zivsaimniecības fondam jāturpina nošķirt konverģences reģioni un reģioni, kas nav konverģences reģioni?

Šis jautājums sasaistāms ar kopējo ES politiku un tās pamatnostādņem konkrētajam laika periodam, kā arī ar globālajām tendencēm Pasaules Tirdzniecības organizācijas aktivitāšu ietvaros. Tomēr Latvija uzskata, ka būtu nepieciešams pārskatīt mazapjoma un lielapjoma saimnieciskās darbības nošķirtības pamatprincipus, kas nozīmē, ka ne visās nozarēs spēkā esošais uzņēmējdarbības sadalījums pēc uzņēmuma lieluma (strādājošo skaits un uzņēmuma apgrozījums) ir vienlīdz adekvāts. Piemēram, Latvijas gadījumā zivju apstrādes uzņēmumi, kas pēc nodarbināto skaita ir pieskaitāmi lielo uzņēmumu grupai, pēc apgrozījuma rādītājiem ietilptu mazo vai vidējo uzņēmumu grupā (tas saistīts ar attiecīgās produkcijas

ražošanas īpatnībām) un līdz ar to tie līdzīgi kā mazapjoma uzņēmumi būtu tiesīgi pretendēt uz atbilstošu atbalstu, ja tāds turpmāk tiktu paredzēts.

Latvija atbalsta konverģences un nekonverģences reģionu nošķiršanu atbalsta piešķiršanā, jo atšķirība starp reģionu attīstības līmeņiem vēl joprojām ir ievērojama.

2.7.7. Vai netiešo atbalstu, piemēram, ar zivsaimniecības pārvaldību saistītus pakalpojumus (piekļuve, pētniecība, kontrole), jāturpina brīvi sniegt visām nozares jomām?

Latvija jebkuru netiešo atbalstu, kas ir saistīts zivsaimniecības jomas pārvaldību, vērtē kā būtisku. Tas sekmē vienlīdzīgāku datu ieguves procesu, tādējādi nodrošinot to kvalitāti Kopienas griezumā. Īpaši svarīgi šādi pasākumi ir dažādu inovatīvu tehnoloģiju ieviešanas gadījumos, pētniecības projektu realizācijā u. tml. Tādēļ Latvija aicina turpināt sniegt šāda veida atbalstu.

2.7.8. Vai pakāpeniski jāpārtrauc izmaksāt pastāvīgas subsīdijas zivsaimniecībai, uz laiku saglabājot tikai tās, kuru mērķis ir mazināt nozares restrukturizācijas radīto sociālo ietekmi?

Latvija uzskata, ka zivsaimniecībā noteikti būtu jā saglabā subsīdijas, kuru mērķis ir mazināt ar nozares restrukturizāciju radīto sociālo ietekmi. Tomēr arī citas subsīdijas zivsaimniecības nozarē būtu saglabājamās tādā līmenī, lai Eiropas Savienības zivsaimniecības būtu konkurētspējīgas globālajā tirgū, kā arī spētu konkurēt ar citām nozarēm Eiropas Savienības iekšienē (inovāciju, efektivitātes, tehnoloģiju un darbaspēka atalgojuma ziņā) un vienlaikus nekropļotu tirgu.

5.8. Ārējie aspekti.

Latvija uzskata, ka līdz šim ES institūciju veiktais darbs Zivsaimniecības partnerattiecību nolīgumu jomā ar trešajām valstīm un reģionālajām zvejniecības pārvaldības organizācijām ir jāturpina, jo ar šiem līgumiem ne tikai tiek nodrošināta ES dalībvalstu iespēja zvejot ārpus Eiropas Kopienas jurisdikcijā esošajiem ūdeņiem, bet arī sekmēta trešo valstu integrācija atbildīgas zvejniecības veidošanas procesā. Bez tam, šīm valstīm tiek dota iespēja sakārtot nozarei nepieciešamo infrastruktūru. Tomēr Latvija norāda, ka ir nepieciešams nodrošināt caurskatāmāku lēmuma pieņemšanas procedūru licenču pieprasīšanai zvejai trešo valstu ūdeņos. Tas ļautu dalībvalstīm un to operatoriem izsekot notikumu gaitai un plānot uzņēmējdarbības aktivitātes, tādējādi mazinot iespējamās dīkstāves risku.

Tāpat ir nepieciešams nodrošināt zvejas darbību nepārtrauktību, tādēļ Latvija uzsver, ka ekonomiskie aspekti nedrīkst tikt jaukti ar politiskiem, kā tas bija 2008. gada augustā, kad politisko procesu dēļ kavējās līguma noslēgšana ar Maurītānijas Islāma Republiku.

5.9. Akvakultūra.

5.9.1. Kāda turpmāk jābūt akvakultūras vietai KZP? Vai tā būtu jāintegrē kā fundamentāls KZP pīlārs ar konkrētiem mērķiem un instrumentiem, vai arī dalībvalstīm jāuztic akvakultūras politikas izstrāde valsts mērogā? Kādi instrumenti nepieciešami akvakultūras iekļaušanai KZP?

Ņemot vērā, ka akvakultūra veidojas kā alternatīvs zivju produkcijas ieguves avots laikā, kad sarūk zvejai pieejamie resursi, nākotnē akvakultūrai būtu jāparedz lielāka vieta Kopējās zivsaimniecības politikas veidošanas procesos, attīstot to par vienu no šīs politikas „stūrakmeņiem”.

Attiecībā uz akvakultūras pārvaldības organizāciju, Latvija uzskata, ka nepieciešams

regulējumu noteikt atkarībā no akvakultūras veida, pretējā gadījumā šobrīd, piemēram, dīķsaimniecību attīstībai tiek pievērsta pārāk maza uzmanība. Jūras un iekšējo ūdeņu akvakultūrai būtu nepieciešams pielietot atšķirīgu pieeju, pēdējo vairāk uzticot dalībvalstu nacionālai regulēšanai. Austrumeiropas akvakultūrā lielu īpatsvaru ieņem dīķsaimniecības, kuru attīstībai un modernizācijai vēl arvien tiek pievērsts pārāk maz uzmanības, nenovērtējot dīķsaimniecību lomu tradicionālās lauku ainavas, kā arī vides aizsardzībā. Latvija aicina noteikt ES līmenī sasniedzamos mērķus galvenokārt akvakultūras uzņēmējdarbības atbalstam, vides aizsardzībai, labturībai, bioloģiski- ģenētiskai un veterinārai drošībai, kā arī produkcijas kvalitātes prasībām. Pārējos akvakultūru regulējamos jautājumos (uzņēmumu izvietojums un licencēšana, darbības datu reģistrāciju u. tml.), izstrādājot tikai vadlīnijas ieviešanai dalībvalstu līmenī.